

ABSTRACT

A survey of menstruation process and its related disorders among the student of the faculty of Sabzevar medical science during 1384-85

Mahnaz Izadnia , Student of nursing

Khorshid Rezazadeh , Student of nursing

Forugh Mortazavi , Faculty member at Sabzevar School of Medical Sciences

Mohamad Rakhshani , Faculty member at Sabzevar School of Medical Sciences

Introduction and objectives:

Menstruation is a kind of uterine hemorrhage that happens during pregnancy. Natural menstruation is the result of periodical endometrial hemorrhage which is influenced by ovulation and formation .It is also the result of secretion of progesterone hormone. If ovulation does not happen, it results in deficiency of progesterone hormone. In long disorders of menstruation, there is a risk of cancer, diabetes and cardiovascular disease. Such patients suffer from deficiency of ferrous in pregnancy. Menstruation disorders may result in depression. This article deals with the determination of menstruation process and examining the different disorders of menstruation. Through this knowledge we may be able to prevent and manage the disorders of menstruation.

Materials and procedure:

A questionnaire was written. Before the distribution of the questionnaire, a few was given to the professors and students so that any useful view is gathered. Then the questionnaires were distributed among the students who were studying in different fields such as nursing, technicians of anesthesia, the distribution was done randomly, before which some explanation concerning the project was given to the subjects.

Results:

This survey showed that about 55.6 of students had a kind of dismenore maturity. In 61% of students acnes were observed and 22.6% experienced some kind of growing of extra hair in their bodies. While in 37.9% of girls were experiencing their cycles. In 58.5% of students there were intervals in menstruations. There were no meaningful relation between hemorrhage and other variables. More over there were no statistical relation between hemorrhage and other variables.

Conclusion:

The project was done to examine the process of menstruations and its related disorders.

Keywords: menstruation, spreading, imminent factory

بررسی الگوی قاعدگی و اختلالات مرتبط با آن در دانشجویان دانشکده علوم پزشکی سبزوار در سال ۱۳۸۵-۱۳۸۴

مهناز ایزدی‌نیا، خورشید رضا زاده^۱

فروغ السادات مرتضوی، محمد حسن رخشانی^۲

مقدمه و هدف: قاعدگی، خونریزی رحمی است، که در طی دوران بارداری اغلب به طور مرتب تکرار می‌شود. قاعدگی طبیعی نتیجه ریزش دوره‌ای آندومتری است که تحت تأثیر تخمک‌گذاری تشکیل جسم زرد و ترشح هورمون پروژسترون قرار می‌گیرد. عدم تخمک‌گذاری منجر به عدم ترشح هورمون پروژسترون خواهد شد. اگر این اختلالات قاعدگی به طور طولانی مدت وجود داشته باشد می‌تواند عامل خطری برای ابتلا به کانسراوندومتر و پستان، دیابت و بیماری قلبی- عروقی محسوب شود. این افراد در آینده دچار کاهش باروری نیز خواهند شد. اختلالات قاعدگی هم‌چنین پیامدهایی چون افسردگی و کم‌خونی فقر آهن نیز به همراه دارد. لذا در مطالعه حاضر سعی شده است با هدف تعیین الگوی قاعدگی و بررسی انواع اختلالات قاعدگی و شناخت اختلالات قاعدگی بتوان برای پیشگیری و درمان آنها اقدامات لازم را به عمل آورد.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه پرسشنامه‌ای ترتیب داده شد. قبل از توزیع پرسشنامه‌ها سئوالات بین چند نفر از دانشجویان و اساتید دانشکده جهت رفع نواقص و طرح نظر ارائه شد، سپس پرسشنامه‌ها به تعداد بین دانشجویان دانشکده به تناسب تعداد دانشجویان در رشته پرستاری، مامایی، بهداشت خانواده، بهداشت محیط، تکنسین اتاق عمل و هوشبری) به طور تصادفی توزیع گردید. قبل از تکمیل پرسشنامه توضیح مختصری در مورد نحوه تکمیل پرسشنامه داده شد.

نتایج: نتایج پژوهش نشان داد که ۵۵/۶ درصد دانشجویان در طی دو سال اول بلوغ دیس‌منوره را تجربه کرده‌اند. در ۶۱ درصد در دوره بلوغ جوش صورت و در ۲۲/۶ درصد رویش موی زائد وجود داشته است، در حالیکه ۳۷/۹ درصد دختران در حال حاضر دیس‌منوره را در اغلب سیکل‌ها تجربه می‌کنند و در ۱۷/۲ درصد آنان در حال حاضر جوشهای غرور جوانی وجود دارد. ۵۸/۵ درصد دانشجویان فواصل قاعدگی طبیعی دارند. بین مدت خونریزی‌ها با سایر متغیرها ارتباط معنی‌داری مشاهده نشد. هم‌چنین بین مقدار خونریزی با سایر متغیرهای ذکر شده ارتباط آماری معنی‌داری مشاهده نشد.

واژگان کلیدی: اختلالات قاعدگی، شیوع، عوامل مؤثر

۱- دانشجویان رشته پرستاری

۲- اعضای هیأت علمی دانشکده علوم پزشکی سبزوار

مقدمه

قاعدگی، خونریزی رحمی است که در طی دوران باروری اغلب به طور مرتب تکرار می شود. قاعدگی طبیعی نتیجه ریزش دوره‌ای آندومتری است که تحت تأثیر تخمک گذاری، تشکیل جسم زرد و ترشح هورمون پروژسترون قرار گرفته است. اختلالات قاعدگی در دو طیف دوره باروری یعنی بلوغ و یائسگی شایع است. اگر چه اختلالات قاعدگی در اوایل بلوغ اغلب طبیعی قلمداد می شود و نیازمند مداخله نمی باشد. اما بعد از تثبیت قاعدگی‌ها تداوم این اختلالات باید بیماری زمینه‌ای دیگری را مد نظر قرار دهد. این اختلالات می تواند به عللی چون هیپرپرولاکتینمی، بیماری پلی کیستیک تخمدان، اختلالات تیروئید، هیپرپلازی آدرنال و یا عدم تخمک گذاری رخ دهد. اگر اختلالات قاعدگی به صورت طولانی وجود داشته باشد عامل خطری برای کانسر آندومتر و پستان دیابت و بیماری قلبی - عروقی می باشد. هم چنین این افراد ممکن است در آینده دچار کاهش قدرت باروری نیز بشوند. اختلالات قاعدگی پیامدهایی چون افسردگی و کم خونی فقر آهن نیز به همراه دارد. شایعترین علت این اختلالات در مطالعات انجام شده اختلالات تخمک گذاری گزارش شده است. ناتوانی شدید در تخمک گذاری باعث تولید بیش از حد آندروژن در تخمدان‌ها می شود. که می تواند عوارضی چون هیرسوتسیم و بروز جوش های صورت را به همراه داشته باشد. علاوه بر موارد ذکر شده می تواند موجب کاهش اعتماد به نفس در دختران جوان گردد. قاعدگی طبیعی که نتیجه عملکرد طبیعی محور هیپوتالاموس، هیپوفیز، تخمدان و رحم می باشد. در برخی از دختران ممکن است مقدمه بروز نشانه های فیزیکی و عاطفی فراوانی باشد. اختلالاتی چون دیس منوره و سندرم قبل از قاعدگی اغلب ۲ سال بعد از بلوغ ظاهر می -

شود و می تواند جریان زندگی عادی را در این دختران مختل کند. لذا با توجه به این که دانشجویان در محدوده سنی می باشند که دوره اولیه بلوغ را سپری کرده اند، اختلالات قاعدگی را نباید در آنها مورد بی توجهی قرار داد. پژوهش حاضر با هدف تعیین الگوی قاعدگی و بررسی اختلالات قاعدگی در این دختران طراحی شده است. تا با شناخت این اختلالات بتوان برای پیشگیری و درمان آنها اقدامات لازم را به عمل آورد.

روش کار

این مطالعه یک مطالعه توصیفی - تحلیلی مقطعی است که در آن ۳۴۹ نفر از دانشجویان علوم پزشکی سبزوار در ۵ رشته و با روش نمونه گیری سهمیه ای مورد بررسی قرار گرفتند. روش جمع آوری اطلاعات فرم پرسشنامه بوده است، که حاوی اطلاعاتی مربوط به خصوصیات دموگرافیک واحد - های پژوهش و همچنین سوالاتی مبتنی بر اهداف پژوهش می باشد.

روایی پرسشنامه قبل از شروع نمونه گیری از طریق بررسی مقالات موجود و کتب و هم چنین تأیید پرسشنامه توسط سه نفر از اعضای هیأت علمی انجام شد. جهت بررسی پایانی پرسشنامه ابتدا پرسشنامه توسط ده دانشجو در دو مقطع زمانی تکمیل و همبستگی پاسخ سنجیده شد. مجریان طرح جهت نمونه گیری در کلاس های درس حاضر و اطلاعات لازم در مورد نحوه تکمیل پرسشنامه را به دانشجویان ارائه کردند و سپس پرسشنامه ها توسط دانشجویان تکمیل گردید.

پس از پایان نمونه گیری اطلاعات از طریق نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و سپس توسط آزمون های آماری توصیفی مثل میانگین و انحراف معیار و آزمون های تحلیلی چون همبستگی و آنالیز واریانس بررسی شد.

یافته ها

این پژوهش به منظور تعیین الگوی قاعدگی در دانشجویان دانشکده علوم پزشکی سبزوار انجام شد. ۳۴۹ دانشجوی دختر در ۵ رشته تحصیلی

پرستاری، مامایی، بهداشت خانواده، بهداشت محیط، اتاق عمل و هوشبری مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج نشان داد که ۹۵٪ دانشجویان مجرد بودند. ۷۳٪ ساکن شهر و ۱/۵٪ سابقه زایمان را ذکر کرده بودند.

جدول شماره (۱)

توزیع میانگین برخی مشخصه‌های دانشجویان

شاخص‌ها	M	SD
سن	۱۹/۹۳	۱/۲۹
سن منارک	۱۳/۶۲	۱/۲۴
وزن	۵۵/۳	۷/۸۸
قد	۱۶۰/۲	۶/۲
BMI	۲۱/۶۴	۲/۹۹
مدت خونریزی (روز)	۶/۲۶	۱/۳۱
مقدار خونریزی (تعداد پد)	۹/۹	۵/۴۸
فواصل خونریزی (روز)	۲۶/۶	۵/۴۵

جدول شماره (۲)

توزیع فراوانی فواصل خونریزی‌ها

فواصل خونریزی	تعداد	درصد
<۲۱	۴۸	۱۳/۸
۲۱_۳۵	۲۰۴	۵۸/۵
۳۵<	۵۲	۱۴/۹
نمی داند	۴۵	۱۲/۹
کل	۳۴۹	۱۰۰

جدول شماره (۳)

توزیع فراوانی مقدار خونریزی

مقدار خونریزی	تعداد	درصد
<۲۰۰ CC	۸۱	۲۳/۱
۲۰_۶۰	۱۹۷	۵۶/۴
۶۰<	۹	۲/۶

جدول شماره ۴

توزیع فراوانی مدت خونریزی

مدت خونریزی	تعداد	درصد
<۳	۱	۰/۳
۳_۷	۳۰۳	۹۲/۷
۷<	۲۴	۶/۹
نمی داند	۲۱	۰/۶
کل	۳۴۹	۱۰۰

جدول شماره ۵

توزیع فراوانی سابقه کیست تخمدان و سابقه خانوادگی نامرتب شدن قاعدگی‌ها^(۱) با فواصل قاعدگی‌ها

ندارد		دارد		(۱) فواصل	ندارد		دارد		سابقه کیست فواصل
درصد	تعداد	درصد	تعداد		درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۵۲/۸	۶۷	۴۷/۲	۶۰	فواصل غیر طبیعی >۳۵ یا <۲۱	۸۵/۱	۱۱۴	۴/۹	۲۰	فواصل غیر طبیعی >۳۵ یا <۲۱
۶۶/۷	۱۳۰	۳۳/۳	۶۵	فواصل طبیعی ۲۱-۳۵	۹۴/۵	۱۹۰	۵/۵	۱۱	فواصل طبیعی ۲۱-۳۵

$X^2 = ۶/۲۶$ $sig = ۰/۰۰۹$ $X^2 = ۸/۵۵$ $sig = ۰/۰۰۳$

جدول شماره ۶

توزیع فراوانی بروز جوش صورت و رویش موی زاید بر حسب فواصل قاعدگی‌ها

ندارد		دارد		رویش موی زاید فواصل	ندارد		دارد		جوش فواصل
درصد	تعداد	درصد	تعداد		درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۷۰/۱	۹۶	۲۹/۹	۴۱	مرتب	۷۵	۱۰۲	۲۵	۳۴	مرتب
۸۰/۵	۱۵۷	۱۹/۵	۳۸	نامرتب	۸۶/۴	۱۷۱	۱۳/۶	۲۷	نامرتب

$X^2 = ۴/۸۳۷$ $sig = ۰/۰۲۸$ $X^2 = ۶/۹۷$ $sig = ۰/۰۰۷$

جدول شماره ۷

توزیع فراوانی فواصل قاعدگی با نظم در ساعات صرف غذا

نامنظم		منظم		نظم در صرف غذا	فواصل
درصد	تعداد	درصد	تعداد		
۴۸/۱	۶۵	۵۱/۹	۷۰	مرتب	
۳۰/۳	۶۱	۶۹/۷	۱۴۰	نامرتب	

$X^2 = ۱۰/۹۱$ $sig = ۰/۰۰۱$

بحث

این پژوهش به منظور بررسی الگوی قاعدگی و اختلالات مرتبط با آن طراحی شده است. نتایج پژوهش نشان داد که ۵۵/۶٪ دانشجویان در طی ۲ سال اول بلوغ، دیسمنوره را تجربه کرده- اند. در ۶۱٪ افراد در دوران بلوغ جوش صورت و در ۲۲/۶٪ رویش موهای زاید وجود داشته است. در حالیکه ۳۷/۹٪ دختران در حال حاضر دیسمنوره را در اغلب سیکل‌ها تجربه می‌کنند و در ۱۷/۲٪ آنان در حال حاضر نیز جوش‌های غرور جوانی وجود دارد.

بر اساس جدول شماره ۵، ۵۸/۲، ۵٪ دانشجویان فواصل قاعدگی طبیعی دارند. ۱۳/۸٪ دچار پلی منوره و ۱۴/۹٪ دچار اولیگومنوره بودند. بین فواصل قاعدگی‌ها با بروز جوش صورت، رویش غیرطبیعی مو و سابقه کیست تخمدان ارتباط آماری معناداری وجود دارد. مطالعه زینال‌زاده در بابل نیز نشان داد که ۲۵/۴٪ دختران دبیرستانی دچار اولیگومنوره و در ۴۷/۳٪ آنان هیرسوتیسم و در ۵۳/۷٪ این افراد آکنه وجود داشته است. در مطالعه یزدانفر در همدان، ۲۸٪ دانشجویان دچار قاعدگی نامنظم و ۳۱٪ دچار

هیرسوتیسم بودند. هم‌چنین در ۳۹/۳٪ افراد رشد موی زاید وجود داشته و از ۲۰ سالگی شروع شده است. بین فواصل خونریزی در حال حاضر با رویش موی زاید در ۲ سال اول بعد از بلوغ رابطه وجود دارد. (P=۰/۰۲۸) در ۸/۹٪ دختران سابقه کیست تخمدان و در ۸/۶٪ سابقه خانوادگی کیست و نازایی وجود داشت. در ۱۸/۹٪ سابقه خانوادگی پرمویی و در ۳۵/۸٪ سابقه خانوادگی نامرتب بودن قاعدگی‌ها وجود دارد. بین BMI دختران با مقدار، فواصل و مدت خونریزی و میزان فعالیت فیزیکی آنها ارتباط معناداری مشاهده نشد. بین مدت خونریزی و مقدار خونریزی با سایر متغیرها ارتباط معناداری مشاهده نشد. بر اساس نتایج فوق پارامتر فواصل قاعدگی‌ها نسبت به دو پارامتر دیگر اهمیت بیشتری دارد و با اختلالات بیشتری همراه است و لازم است که فواصل قاعدگی‌ها و اختلالاتی چون رویش موی زاید، بروز جوش صورت و احتمال بروز کیست تخمدان در افراد مستعد این گروه سنی بیشتر مورد توجه قرار گیرد.

منابع

- ۱- زینال‌زاده، مهتاب، اولیگومنوره در دختران دبیرستانی بابل، مجله علمی دانشگاه بابل، شماره ۴، ۱۳۸۲- ص ۶۰-۵۷
- ۲- یزدانفر، آمنه، بررسی شیوع هیرسوتیسم در دانشجویان همدان، مجله علمی دانشگاه همدان سال ۴، شماره ۲، ۱۳۷۶، شماره ۸،
- ۳- کاظمی، مریم، بررسی شیوع خونریزی رحمی غیر طبیعی در سبزوار، بی‌هق، شماره ۳ و ۴، پاییز ۱۳۸۳.